

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра міжнародних відносин

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПРАВА

(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми *Міжнародне право*
за спеціальністю **293 «Міжнародне право»**
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

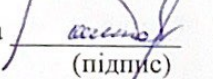
Розробник: Запара С. І., д.ю.н., професор, професор кафедри міжнародних відносин

Розробник: Клецова Н. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних відносин

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри Міжнародних відносин	протокол від 15.06.2022 р. № 16	
	Завідувач кафедри	 (підпис) Клочко А. М. (прізвище, ініціали)

Погоджено:

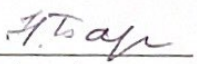
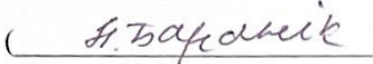
Гарант освітньої програми Запара С. І.
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Роговенко О. В.
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана: Клочко А. М.
(ПІБ)

Волченко Н. В.
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

 ()
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 14.06. 2022 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ					
1.	Назва ОК	ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПРАВА			
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра міжнародних відносин			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Міжнародне право» за спеціальністю 293 «Міжнародне право»			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)				
6.	Рівень НРК	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	1 семестр, 1-15 тиждень 2 семестр, 1-15 тиждень			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	7 кредитів ЄКТС			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл – -150 годин (1 семестр)	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні 30 годин	Практичні /семинарські 30 годин	Лабораторні	90 годин
	-150 годин (2 семестр)	30 годин	30 годин		90 годин
10.	Мова навчання	Іноземна (англійська)			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Запара Світлана Іванівна, професор Години консультацій – кожної середи об 12.15, кабінет 109 г Клецова Наталія Володимирівна, доцент Години консультацій – кожного понеділка об 12.30, кабінет 110 г			
11.1	Контактна інформація	zapara2007@ukr.net klietsovanataliia@gmail.com			
12.	Загальний опис освітнього компонента	<p>Загальна теорія права – курс, покликаний сформулювати у здобувачів знання щодо актуальних питань правового регулювання суспільних відносин, сучасних підходів до розуміння права та правоутворення, реалізації права та механізмів правозастосування, забезпечення та захисту прав людини.</p> <p>Окрім того, курс формує у здобувачів розуміння сутності та основних рис права, специфіки його джерел, системи, принципів та норм права, структуру правової системи та зв'язки між її основними елементами, особливості основних правових сімей. По завершенні курсу здобувачі повинні правильно тлумачити і застосовувати норми і принципи права, сприяти реалізації прав людини та впровадженню вимог верховенства права в суспільні відносини і юридичну практику.</p> <p>Курс орієнтує здобувача на сучасне розуміння права, яке гарантує межі свободи, сприяє попередженню</p>			

		конфліктів, уможлиблює гідний вільний розвиток людини, існування та функціонування суспільства.
13.	Мета освітнього компонента	Мета освітнього компонента: формування у здобувачів знань про сутність і форми права, його функціонування та розвиток, компетентностей щодо використання загальнотеоретичного категоріального апарату юриспруденції в юридичній освіті та професійній діяльності.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент за своїм змістом є базовим для переважної більшості інших освітніх компонентів. Поряд із цим, має зв'язок із такими курсами, як Історія держави та права України та зарубіжних країн, Історія міжнародних відносин, Судові системи та порівняльне судове право.
15.	Політика академічної доброчесності	<p>Політика академічної доброчесності під час викладання курсу «Загальна теорія права» керується принципами, визначеним Законом України «Про освіту», Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, іншими локальними актами (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).</p> <p>Оволодіння здобувачами знань з курсу має відбуватись із дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права; містити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; містити достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності, використані методики досліджень. Недопустимим під час навчання (згідно ст. ч. 4 ст. 42 Закону України «Про вищу освіту»), є використання здобувачами:</p> <p><i>академічного плагіату</i> – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;</p> <p><i>самоплагіату</i> – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;</p> <p><i>фабрикації</i> – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;</p> <p><i>фальсифікації</i> – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;</p> <p><i>стискування</i> – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;</p> <p><i>обману</i> – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема,</p>

		<p>академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;</p> <p><i>хабарництва</i> – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;</p> <p><i>вплив у будь-якій формі</i> (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.</p> <p>За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, як: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження освітнього курсу; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.</p>
16.	Посилання в Moodle	<p>https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3737 (Осінній та весняний семестри).</p>

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен:	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК								Як оцінюється?
	ПРН1	ПРН4	ПРН5	ПРН7	ПРН10	ПРН14	ПРН17	ПРН20	
Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздальгідь невідомих умов та обставин	Формувати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю	Демонструвати навички письмової та усної комунікації державною та іноземними мовами, фахово використовувати юридичну термінологію	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій	На професійному рівні брати участь у фахових дискусіях із міжнародно-правових і загальною юридичних питань; поважати опонентів та їхню точку зору	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.	Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної і міжнародної правових систем.		
ДРН1. Застосовувати знання щодо актуальних питань правового регулювання суспільних відносин, сучасних підходів до розуміння права та правоутворення, реалізації права та механізмів правозастосування, забезпечення та захисту прав людини на основі цілей	X	X		X	X	X	X	X	Практичні роботи 1,2,3,4,5,6,7,8, 9,10,17, 18,19,20,21, модульний контроль, атестація, іспит, проміжні тестування

Сталого Розвитку ООН.									
ДРН2. Розуміти сутність та основні риси права, специфіки його джерел, системи, принципів та норм права, структуру правової системи та зв'язки між її основними елементами, порівнювати особливості основних правових сімей.		x		x			x	x	Практичні роботи 1,2,3,4,5,6,7,8, 9,10,11, 12,13,14,15,16 модульний контроль, атестація, іспит, проміжні тестування
ДРН3. Правильно тлумачити і застосовувати норми і принципи права, сприяти реалізації прав людини та впровадженню вимог верховенства права в суспільні відносини та юридичну практику.	x	x	x	x	x	x	x	x	Практичні роботи 4,5,6,7,8,9,10, 17,18,19, 20,21, модульний контроль, атестація, іспит, проміжні тестування
ДРН4. Самостійно опрацьовув			x		x		x		Практичні роботи 1,2,3,4,5,6,7,8,

ати навчальну і наукову літературу, в тому числі інтернет-ресурси з питань права									9,10,11, 12,13,14,15,16 ,17,18,19, 20,21, модульний контроль, атестація, іспит, проміжні тестування
ДРН5. Використовувати поняттєво-категоріальний апарат для вирішення правових проблем у різних сферах суспільного життя.	x	x	x	x	x	x	x	x	Практичні роботи 1,2,3,4,5,6,7,8, 9,10,17, 18,19,20,21, модульний контроль, атестація, іспит, проміжні тестування
ДРН6. Критично та системно аналізувати правові явища і застосовувати набуті знання у професійній діяльності.	x	x	x	x	x	x	x	x	Практичні роботи 1,2,3,4,5,6,7,8, 9,10,11, 12,13,14,15,16 ,17,18,19, 20,21, модульний контроль, атестація, іспит, проміжні тестування
ДРН7. Прогнозувати розвиток запропонованої юридичної ситуації в різних умовах.	x	x		x	x	x	x	x	Практичні роботи 1,2,3,4,5,6,7,8, 9,10,11, 12,13,14,15, 16,17,18,19, 20,21, модульний контроль, атестація, іспит, проміжні тестування

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота		Само- стійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.	
Семестр 1 (осінній)				
ТЕМА 1. ВСТУП. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ПРАВОРОЗУМІННЯ 1. Вступ до курсу. 2. Чинники, що впливають на плюралізм праворозуміння 3. «Праворозуміння» як явище 4. Типологія праворозуміння та її критерії 5. Синтез основних типів праворозуміння чи їх надбань 6. Плюралізм типів праворозуміння та світова юридична практика 7. Проблема визначення права	2	2	4	6.1.5, 6.1.8, 6.1.11-6.1.13, 6.1.17, 6.1.19, 6.1.31, 6.1.37-6.1.39, 6.2.1-6.2.5, 6.5.1-6.5.9
ТЕМА 2. ПРАВО І ЛЮДИНА. ПРАВА ЛЮДИНИ 1. Людина як творець, орієнтир і адресат права 2. Права людини як першоджерело права, їх поняття та класифікація 3. Еволюція прав людини. Покоління прав людини. 4. Права людини і права громадянина 5. Обмеження прав людини 6. Міжнародні і європейські стандарти прав людини та їх вплив на правовий статус особистості і поступальний розвиток права	2	2	7	6.1.5, 6.1.8, 6.1.11-6.1.13, 6.1.17, 6.1.19-6.1.20, 6.1.25-6.1.27, 6.1.31, 6.1.34-6.1.35, 6.1.37-6.1.39, 6.2.1-6.2.5, 6.4.12, 6.5.1-6.5.9, 6.1.41-6.1.47
ТЕМА 3. ПРИНЦИПИ ПРАВА 1. Природа принципів права 2. Поняття принципів права та їх класифікація 3. Основоположні і загальні принципи права 4. Галузеві та міжгалузеві принципи права 5. Фіксація та застосування	2	2	7	6.1.5, 6.1.8, 6.1.11-6.1.13, 6.1.17, 6.1.19-6.1.20, 6.1.25-6.1.27, 6.1.31, 6.1.34-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.2.1-6.2.5, 6.4.12, 6.4.17, 6.4.4, 6.5.1-6.5.9

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

принципів права					
<i>ТЕМА 4. СОЦІАЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ І ПРАВО</i> 1. Поняття соціального регулювання та його система 2. Право і мораль 3. Право і звичай 4. Право і релігія 5. Право і корпоративні норми 6. Право і політика	2	2		7	6.1.1, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.13, 6.1.17, 6.1.19-6.1.20, 6.1.25-6.1.27, 6.1.31, 6.1.34-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.2.1-6.2.5, 6.4.12, 6.4.17, 6.4.4, 6.5.1-6.5.9
<i>ТЕМА 5. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ</i> 1. Поняття правового регулювання. Правове регулювання і правовий вплив 2. Предмет правового регулювання 3. Методи, способи і типи правового регулювання 4. Стадії правового регулювання	2	2		7	6.1.1, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.13, 6.1.17, 6.1.19-6.1.20, 6.1.25-6.1.27, 6.1.31, 6.1.34-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.2.1-6.2.5, 6.4.6-6.4.7, 6.4.12, 6.4.17, 6.4.4, 6.5.1-6.5.9
<i>ТЕМА 6. ПРАВО І ДЕРЖАВА</i> 1. Держава як правовий інститут 2. Специфічні ознаки держави та їх зв'язок з правом 3. Взаємодія держави і права та її аспекти. Сфери і способи впливу держави на право 3.1. Держава і правове регулювання 3.2. Державна правотворчість та формальна визначеність і загальнообов'язковість права 3.3. Держава і реалізація права 4. Способи впливу права на державу. Право і закон 4.1. Легітимність державної влади 4.2. Правове конституювання і організація державної влади 4.3. Особливості взаємодії права і держави за різних форм правління та устрою 4.4. Межі державного втручання у приватне життя людей (громадян) та суспільне життя і право 4.5. Право і забезпечення контролю за діяльністю державної влади 4.6. Право як засіб комунікації держави із своїми громадянами та іншими суб'єктами права 4.7. Право і державний примус 4.8. Протиріччя між правом і	4	4		11	6.1.1, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.13, 6.1.17, 6.1.19-6.1.20, 6.1.25-6.1.27, 6.1.31, 6.1.34-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.2.1-6.2.5, 6.4.6-6.4.7, 6.4.12, 6.4.17, 6.4.28-6.4.30, 6.4.4, 6.5.1-6.5.9, 6.1.41-6.1.47

державою					
<i>ТЕМА 7. НОРМИ ПРАВА</i> 1. Поняття норми права та її ознаки 2. Структура норми права 3. Види норм права 4. Норми права і принципи права	4	4		11	6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.13, 6.1.17, 6.1.19-6.1.20, 6.1.25-6.1.27, 6.1.31, 6.1.34-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.2.1-6.2.5, 6.4.6-6.4.8, 6.4.12, 6.4.13, 6.4.17, 6.4.28-6.4.30, 6.4.4, 6.5.1-6.5.9
<i>ТЕМА 8. СИСТЕМА ПРАВА</i> 1. Поняття та основні риси системи права 2. Публічне і приватне право 3. Матеріальне та процесуальне право 4. Структура системи права	2	2		7	6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.13, 6.1.17-6.1.18, 6.1.19-6.1.20, 6.1.25-6.1.27, 6.1.31, 6.1.34-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.2.1-6.2.5, 6.4.6-6.4.8, 6.4.12, 6.4.13, 6.4.17, 6.4.28-6.4.30, 6.4.4-6.4.5, 6.5.1-6.5.9
<i>ТЕМА 9. ДЖЕРЕЛА ПРАВА</i> 1. Поняття джерел права 2. Класифікація джерел права та її критерії 3. Нормативно-правовий акт: загальна характеристика 4. Правовий звичай 5. Нормативний договір 6. Судовий прецедент 7. Судова практика та її значення у нормативному регулюванні 8. Загальні принципи права 9. Правова доктрина 10. Джерела права і канонічне право 11. Інші джерела права в сучасному світі	4	4		11	6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.13, 6.1.17-6.1.18, 6.1.19-6.1.20, 6.1.25-6.1.27, 6.1.31, 6.1.34-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.2.1-6.2.5, 6.4.6-6.4.8, 6.4.10-6.4.12, 6.4.13, 6.4.17, 6.4.28-6.4.30, 6.4.4-6.4.5, 6.5.1-6.5.9
<i>ТЕМА 10. СИСТЕМА НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ</i> 1. Вертикальна (ієрархічна) та горизонтальна (галузева) структури системи нормативно-правових актів 2. Конституція в системі нормативно-правових актів, її поняття та особливості 3. Поняття та ознаки закону. Види законів 4. Підзаконний нормативно-правовий акт 5. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та за колом осіб	4	4		11	6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.13, 6.1.17-6.1.18, 6.1.19-6.1.20, 6.1.23, 6.1.25-6.1.27, 6.1.29, 6.1.31-6.1.32, 6.1.34-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.1.9-6.1.10, 6.2.1-6.2.5, 6.3.1-6.3.4, 6.4.6-6.4.8, 6.4.10-6.4.12, 6.4.13, 6.4.17, 6.4.28-6.4.30, 6.4.4-6.4.5, 6.5.1-6.5.9
<i>ТЕМА 11. ПРАВОТВОРЕННЯ І ПРАВОТВОРЧИСТЬ (НОРМОТВОРЧИСТЬ)</i>	2	2		7	6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.13, 6.1.17-6.1.18, 6.1.19-6.1.20, 6.1.23,

1. Правотворення та його відмінності від правотворчості 2. Функції та принципи правотворчості 3. Суб'єкти правотворчості 4. Види правотворчості 5. Основні стадії правотворчості 6. Суд і правотворення					6.1.25-6.1.27, 6.1.29, 6.1.31-6.1.32, 6.1.34-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.1.9-6.1.10, 6.2.1-6.2.5, 6.3.1-6.3.4, 6.4.6-6.4.9, 6.4.10-6.4.12, 6.4.13-6.4.15, 6.4.17, 6.4.28-6.4.30, 6.4.4-6.4.5, 6.5.1-6.5.9, 6.1.41-6.1.47
Разом за семестр 1 (осінній)	30	30		90	
Семестр 2 (весняний)					
<i>ТЕМА 12. ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ПРАВОВІДНОСИН</i> 1. Поняття та основні ознаки правовідносин. Склад (структура) правовідносин 2. Суб'єкти правовідносин. Поняття правосуб'єктності 3. Зміст правовідносин 4. Об'єкти правових відносин 5. Юридичні факти та їх класифікація	4	4		7	6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.13, 6.1.17-6.1.18, 6.1.19-6.1.20, 6.1.23, 6.1.25-6.1.27, 6.1.29, 6.1.31-6.1.32, 6.1.33-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.1.9-6.1.10, 6.2.1-6.2.6, 6.3.1-6.3.4, 6.4.2, 6.4.6-6.4.9, 6.4.10-6.4.12, 6.4.13-6.4.15, 6.4.17, 6.4.28-6.4.30, 6.4.4-6.4.5, 6.5.1-6.5.9
<i>ТЕМА 13. РЕАЛІЗАЦІЯ І ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ПРАВА</i> 1. Поняття реалізації норм права та її форми 2. Застосування норм права та його особливості. Ознаки правозастосовної діяльності 3. Стадії застосування норм права 4. Основні вимоги до правозастосування 5. Акти застосування норм права, їх види 6. Прогалини в нормативних актах та способи їх подолання. Аналогія права і аналогія закону 7. Юридичні колізії та способи їх подолання	2	2		5	6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.14, 6.1.16-6.1.18, 6.1.19-6.1.20, 6.1.23, 6.1.25-6.1.27, 6.1.29, 6.1.31-6.1.32, 6.1.33-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.1.4, 6.1.6, 6.1.9-6.1.10, 6.2.1-6.2.6, 6.3.1-6.3.4, 6.4.2, 6.4.6-6.4.9, 6.4.10-6.4.12, 6.4.13-6.4.15, 6.4.17, 6.4.28-6.4.30, 6.4.4-6.4.5, 6.5.1-6.5.9
<i>ТЕМА 14. ЮРИДИЧНО ЗНАЧУЩА ПОВЕДІНКА. ПРАВОПОРУШЕННЯ</i> 1. Юридично значуща поведінка (правомірна і протиправна): поняття, ознаки, види 2. Поняття правопорушення: теоретичні підходи до його розуміння 3. Ознаки правопорушення. Склад правопорушення 4. Види правопорушень та їх причини 5. Юридично значуща поведінка і	2	2		5	6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.14, 6.1.16-6.1.18, 6.1.19-6.1.20, 6.1.23, 6.1.25-6.1.27, 6.1.29, 6.1.30-6.1.32, 6.1.33-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.1.4, 6.1.6, 6.1.9-6.1.10, 6.2.1-6.2.6, 6.3.1-6.3.4, 6.4.1, 6.4.2, 6.4.6-6.4.9, 6.4.10-6.4.12, 6.4.13-6.4.15, 6.4.17, 6.4.20-6.4.23, 6.4.28-6.4.30, 6.4.4-6.4.5, 6.5.1-6.5.9

зловживання правом					
<p><i>ТЕМА 15. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ</i></p> <p>1. Соціальна відповідальність та її види</p> <p>2. Поняття юридичної відповідальності та її ознаки</p> <p>3. Підстави юридичної відповідальності</p> <p>4. Принципи юридичної відповідальності</p> <p>5. Незнання закону та юридична відповідальність</p> <p>6. Види юридичної відповідальності</p>	4	4	7	6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.14, 6.1.16-6.1.18, 6.1.19-6.1.20, 6.1.23, 6.1.25-6.1.27, 6.1.29, 6.1.30-6.1.32, 6.1.33-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.1.4, 6.1.6, 6.1.9-6.1.10, 6.2.1-6.2.6, 6.3.1-6.3.4, 6.4.1, 6.4.2, 6.4.6-6.4.9, 6.4.10-6.4.12, 6.4.13-6.4.15, 6.4.17, 6.4.20-6.4.23, 6.4.24-6.4.26, 6.4.28-6.4.30, 6.4.4-6.4.5, 6.5.1-6.5.9	
<p><i>ТЕМА 16. ЮРИДИЧНА МОВА. ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА НОРМОТВОРЧОСТІ</i></p> <p>1. Особливості юридичної мови. Важливість мови юриста для професійної діяльності</p> <p>2. Вимоги, які ставляться до якості юридичної мови</p> <p>3. Поняття юридичної фрази та її структурні елементи</p> <p>4. Поняття юридичної техніки. Юридична техніка нормотворчості</p> <p>5. Складові юридичної техніки: юридична термінологія, юридичні конструкції</p> <p>6. Юридичні конструкції</p> <p>7. Юридичне тлумачення</p>	2	2	5	6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.14, 6.1.16-6.1.18, 6.1.19-6.1.20, 6.1.23, 6.1.25-6.1.27, 6.1.29, 6.1.30-6.1.32, 6.1.33-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.1.4, 6.1.6, 6.1.9-6.1.10, 6.2.1-6.2.6, 6.3.1-6.3.4, 6.4.1, 6.4.2, 6.4.3, 6.4.6-6.4.9, 6.4.10-6.4.12, 6.4.13-6.4.15, 6.4.17, 6.4.20-6.4.23, 6.4.24-6.4.26, 6.4.27-6.4.30, 6.4.4-6.4.5, 6.5.1-6.5.9, 6.1.41-6.1.47	
<p><i>ТЕМА 17. ТЕОРІЯ ЮРИДИЧНОЇ АРГУМЕНТАЦІЇ</i></p> <p>1. Становлення та еволюція вчення про юридичну аргументацію: від стародавніх філософських шкіл до складової загальної теорії права</p> <p>2. Моделі (типи) юридичної аргументації</p> <p>3. Особливості судової аргументації</p> <p>4. Правила юридичного дискурсу</p>	2	2	5	6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.15, 6.1.16-6.1.18, 6.1.19-6.1.20, 6.1.23, 6.1.25-6.1.27, 6.1.29, 6.1.30-6.1.32, 6.1.33-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.1.4, 6.1.6, 6.1.9-6.1.10, 6.2.1-6.2.6, 6.3.1-6.3.4, 6.4.1, 6.4.2, 6.4.3, 6.4.6-6.4.9, 6.4.10-6.4.12, 6.4.13-6.4.15, 6.4.17, 6.4.18, 6.4.20-6.4.23, 6.4.24-6.4.26, 6.4.27-6.4.31, 6.4.4-6.4.5, 6.5.1-6.5.9, 6.1.41-6.1.47	
<p><i>ТЕМА 18. СІМ'Я НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМ. МІСЦЕ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ СЕРЕД НИХ</i></p> <p>1. Поняття правової системи</p> <p>2. Критерії класифікації правових</p>	4	4	7	6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.15, 6.1.16-6.1.18, 6.1.19-6.1.20, 6.1.23, 6.1.24-6.1.28, 6.1.29, 6.1.30-6.1.32, 6.1.33-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.1.4, 6.1.6, 6.1.9-	

<p>систем</p> <p>3. Характеристика видів правових сімей</p> <p>4. Тенденції розвитку правових систем сучасності</p> <p>5. Місце правової системи України серед правових систем сучасності: стан та перспективи</p>					6.1.10, 6.2.1-6.2.6, 6.3.1-6.3.4, 6.4.1, 6.4.2, 6.4.3, 6.4.6-6.4.9, 6.4.10-6.4.12, 6.4.13-6.4.15, 6.4.17, 6.4.18, 6.4.20-6.4.23, 6.4.24-6.4.26, 6.4.27-6.4.31, 6.4.4-6.4.5, 6.5.1-6.5.9
<p><i>ТЕМА 19. НАЦІОНАЛЬНІ І МІЖНАРОДНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ ТА ЇХ СПІВВІДНОШЕННЯ</i></p> <p>1. Міжнародні і національні правові системи: спільні риси та особливості</p> <p>2. Взаємодія міжнародних і національних правових систем</p> <p>3. Співвідношення міжнародних договорів та національного законодавства України</p> <p>4. Значення рішень Європейського суду з прав людини для правової системи України</p> <p>5. Вплив національного права на міжнародне право</p> <p>6. Правова система ЄС та її співвідношення з міжнародними і національними правовими системами</p>	4	2		7	6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.15, 6.1.16-6.1.18, 6.1.19-6.1.20, 6.1.23, 6.1.24-6.1.28, 6.1.29, 6.1.30-6.1.32, 6.1.33-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.1.4, 6.1.6, 6.1.9-6.1.10, 6.2.1-6.2.6, 6.3.1-6.3.4, 6.4.1, 6.4.2, 6.4.3, 6.4.6-6.4.9, 6.4.10-6.4.12, 6.4.13-6.4.16, 6.4.17, 6.4.18, 6.4.20-6.4.23, 6.4.24-6.4.26, 6.4.27-6.4.31, 6.4.4-6.4.5, 6.5.1-6.5.9, 6.1.41-6.1.47
<p><i>ТЕМА 20. ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА</i></p> <p>1. Поняття верховенства права</p> <p>2. Характеристика основних складових верховенства права</p> <p>2.1. Повага до прав і свобод людини</p> <p>2.2. Верховенство конституції</p> <p>2.3. Принцип розподілу влади</p> <p>2.4. Законність</p> <p>2.5. Обмеження дискреційних повноважень</p> <p>2.6. Принцип рівності у правах (рівноправності) та рівності всіх перед законом</p> <p>2.7. Принцип юридичної визначеності</p> <p>2.8. Принцип захисту довіри</p> <p>2.9. Принцип пропорційності</p> <p>2.10. Незалежність суду і суддів</p>	2	4		7	6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.15, 6.1.16-6.1.18, 6.1.19-6.1.21, 6.1.22, 6.1.23, 6.1.24-6.1.28, 6.1.29, 6.1.30-6.1.32, 6.1.33-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.1.4, 6.1.6, 6.1.9-6.1.10, 6.2.1-6.2.6, 6.3.1-6.3.4, 6.4.1, 6.4.2, 6.4.3, 6.4.6-6.4.9, 6.4.10-6.4.12, 6.4.13-6.4.16, 6.4.17, 6.4.18, 6.4.19-6.4.23, 6.4.24-6.4.26, 6.4.27-6.4.31, 6.4.4-6.4.5, 6.5.1-6.5.9
<p><i>ТЕМА 21. ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА, ПРАВОВА І СОЦІАЛЬНА</i></p>	4	4		5	6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.5, 6.1.7-6.1.8, 6.1.11-6.1.15, 6.1.16-

ДЕРЖАВА: СПІВВІДНОШЕННЯ 1. Верховенство права і правова держава 2. Верховенство права і соціальна держава	ІХ				6.1.18, 6.1.19-6.1.21, 6.1.22, 6.1.23, 6.1.24-6.1.28, 6.1.29, 6.1.30-6.1.32, 6.1.33-6.1.36, 6.1.37-6.1.39, 6.1.4, 6.1.6, 6.1.9-6.1.10, 6.2.1-6.2.6, 6.3.1-6.3.4, 6.4.1, 6.4.2, 6.4.3, 6.4.6-6.4.9, 6.4.10-6.4.12, 6.4.13-6.4.16, 6.4.17, 6.4.18, 6.4.19-6.4.23, 6.4.24-6.4.26, 6.4.27-6.4.31, 6.4.4-6.4.5, 6.5.1-6.5.9
Разом за семестр 2 (весняний)	30	30		90	
Разом за рік	60	60		180	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН 1. Застосовувати знання щодо актуальних питань правового регулювання суспільних відносин, сучасних підходів до розуміння права та правоутворення, реалізації права та механізмів правозастосування, забезпечення та захисту прав людини на основі цілей Сталого Розвитку ООН.	- проведення лекційних (розповідь) та практичних (пояснення) занять з використанням мультимедіа, ілюстрацій, роботи із книгами (читання, переклад, складання плану, рецензування, узагальнення, складання опорних таблиць, діаграм), інструктажів, бесід, вирішення ситуаційних завдань	17	- самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - опрацювання книг із подальшим складанням тез, складанням конспекту, написанням есе, систематизацією зведених оглядів, підготовкою зведеного конспекту	25
ДРН 2. Розуміти сутність та основні риси права, специфіки його джерел, системи, принципів та норм права, структуру правової системи та зв'язки між її основними елементами, співставляти особливості основних правових сімей.	- проведення лекційних та практичних занять (розповідь, пояснення, дискусія (евристична та репродуктивна), робота з книгою (читання, переклад, складання плану, рецензування, узагальнення, складання опорних таблиць, діаграм) з використанням опорних конспектів лекцій	17	- самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - самостійне опрацювання інструкцій до виконання певних практичних робіт та підготовки до їх захисту; - опрацювання книг із подальшим складанням схем, таблиць, запис власних думок в процесі порівняння, записом висновків; - самостійна підготовка до тестування різної тематики за курсом.	25

<p>ДРН 3. Правильно тлумачити і застосовувати норми і принципи права, сприяти реалізації прав людини та впровадженню вимог верховенства права в суспільні відносини та юридичну практику.</p>	<p>- проведення практичних та лекційних занять з метою ознайомлення студентів із такими методами, як аналітичний, синтезу, індукції, дедукції, порівняльним методом, методом комплексного аналізу, соціологічних досліджень та історичним методом з використанням опорних конспектів лекцій.</p>	17	<p>- додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи</p>	25
<p>ДРН 4. Самостійно опрацювати навчальну і наукову літературу, в тому числі інтернет-ресурси з питань права</p>	<p>- практичні заняття з використанням технічних засобів навчання, мозковий штурм, рольові ігри, вирішення нагальних ситуативних завдань, диспути, круглі столи, розв'язання проблемних ситуацій, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності) з використанням опорних конспектів лекцій.</p>	17	<p>- додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи</p>	25
<p>ДРН 5. Використовувати поняттєво-категоріальний апарат для вирішення правових проблем у різних сферах суспільного життя.</p>	<p>- практичні заняття з використанням технічних засобів навчання, мозковий штурм, рольові ігри, вирішення нагальних ситуативних завдань, диспути, круглі столи, розв'язання проблемних ситуацій, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності) з використанням опорних конспектів лекцій.</p>	17	<p>- самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - самостійне опрацювання інструкцій до виконання певних практичних робіт та підготовки до їх захисту; - опрацювання книг із подальшим складанням схем, таблиць, запис власних думок в процесі порівняння, записом висновків; - самостійна підготовка до тестування різної тематики за курсом.</p>	25
<p>ДРН 6. Критично та системно аналізувати правові явища і застосовувати набуті</p>	<p>- практичні заняття з використанням технічних засобів навчання, мозковий штурм, рольові</p>	17	<p>- додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту</p>	25

знання у професійній діяльності.	ігри, вирішення нагальних ситуативних завдань, диспути, круглі столи, розв'язання проблемних ситуацій, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності) з використанням опорних конспектів лекцій.		практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи	
ДРН 7. Прогнозувати розвиток запропонованої юридичної ситуації в різних умовах.	- проведення практичних та лекційних занять з метою ознайомлення студентів із такими методами, як аналітичний, синтезу, індукції, дедукції, порівняльним методом, методом комплексного аналізу, соціологічних досліджень та історичним методом з використанням опорних конспектів лекцій.	18	- самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - опрацювання книг із подальшим складанням тез, складанням конспекту, написанням есе, систематизацією зведених оглядів, підготовкою зведеного конспекту	30
Всього годин		120		180

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Осінній семестр			
1.	Практична робота 1. Вступ. Основні підходи до праворозуміння	6 бали /6%	До 2 тижня
2.	Практична робота 2. Право і людина. Права людини	4 бали /4%	До 3 тижня
3.	Практична робота 3. Принципи права	6 бали /6%	До 4 тижня
4.	Практична робота 4. Соціальне регулювання і право	4 бали /4%	До 5 тижня
5.	Практична робота 5. Правове регулювання	6 бали /6%	До 6 тижня
6.	Модульний контроль (контрольна робота)	4 бали /4%	До 7 тижня
7.	Атестація (тест множинного вибору)	15 балів /15%	До 7 тижня
8.	Практична робота 6. Право і держава	1,5 бали /1,5 %	До 8 тижня
9.	Практична робота 7. Норми права	1,5 бали /1,5 %	До 10 тижня
10.	Практична робота 8. Система права	1,5 бали /1,5 %	До 11 тижня
11.	Практична робота 9. Джерела права	1,5 бали /1,5 %	До 13 тижня
12.	Практична робота 10. Система нормативно-правових актів	1,5 бали /1,5 %	До 14 тижня
13.	Практична робота 11. Правотворення і правотворчість (нормотворчість)	1,5 бали /1,5 %	До 15 тижня

14.	Модульний контроль (тест множинного вибору)	1 балів /1%	До 15 тижня
15.	Індивідуальне завдання	15 балів /15%	До 15 тижня
16.	Іспит	30 балів /30%	До 15 тижня
Весняний семестр			
17.	Практична робота 12. Правовідносини	4 бали /4%	До 3 тижня
18.	Практична робота 13. Реалізація і застосування норм права	4 бали /4%	До 4 тижня
19.	Практична робота 14. Юридично значуща поведінка. Правопорушення	4 бали /4%	До 5 тижня
20.	Практична робота 15. Юридична відповідальність	4 бали /4%	До 7 тижня
21.	Модульний контроль (контрольна робота)	4 бали /4%	До 7 тижня
22.	Атестація (тест множинного вибору)	15 балів /15%	До 7 тижня
23.	Практична робота 16. Юридична мова. Юридична техніка нормотворчості	3 бали /3%	До 8 тижня
24.	Практична робота 17. Теорія юридичної аргументації	4 бали /4%	До 9 тижня
25.	Практична робота 18. Сім'ї національних правових систем. Місце правової системи України серед них	3 бали /3%	До 11 тижня
26.	Практична робота 19. Національна і міжнародна правові системи та їх співвідношення	2 бали /2%	До 12 тижня
27.	Практична робота 20. Верховенство права	2 бали /2%	До 14 тижня
28.	Практична робота 21. Верховенство права, правова і соціальна держава: співвідношення	2 бали /2%	До 15 тижня
29.	Модульний контроль (тест множинного вибору)	4 балів /4%	До 15 тижня
30.	Індивідуальне завдання	15 балів /15%	До 15 тижня
31.	Іспит	30 балів /30%	До 15 тижня

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільн о	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Осінній семестр				
Практична робота 1. Вступ. Основні підходи до праворозуміння	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-3 бал</i>	<i>3-5 балів</i>	<i>5-6 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Зазначено не всі підходи до праворозуміння, наявні помилки при заповненні запропонованих таблиць	Подані всі необхідні підходи щодо праворозуміння, проте наявні несуттєві помилки у судженнях щодо відповідності між концепцією права та її прихильником, студент орієнтується у поданому матеріалі	Всі запропоновані таблиці та завдання виконані вірно, відсутні критичні зауваження щодо основних характеристик, студент орієнтується у всьому матеріалі

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

Практична робота 2. Право і людина. Права людини	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-1 бал</i>	<i>1-2,5 балів</i>	<i>2,5-4 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Виконані не всі завдання практичної роботи, періодизація формування прав людини визначені не в повному обсязі, плутається у юридичних гарантіях прав людини.	Завдання виконані з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в періодизації прав людини, проте формує права та свободи людини за поколіннями, види прав людини залежно від сфери суспільних відносин, обізнаний у юридичних гарантіях прав людини.	Всі завдання практичної роботи виконано, студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 3. Принципи права	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-2 бал</i>	<i>2-4,5 балів</i>	<i>4,5-6 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Студент виконує завдання щодо загальнолюдських принципів права з наведенням конкретних прикладів, проте не може виділити, які відмінності між правовими аксіомами та правовими принципами, та не може пояснити, у чому полягають основоположні принципи права.	Студент виконує запропоновані завдання щодо різних принципів права, вміє аналізувати зміст основоположних принципів права, студент орієнтується в теоретичному матеріалі із невеликими неточностями	Всі завдання практичної роботи виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 4. Соціальне регулювання і право	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-1 бал</i>	<i>1-2,5 балів</i>	<i>2,5-4 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Студент виконує завдання щодо різних видів соціальних норм, проте не може виділити основні	Студент виконує запропоновані завдання щодо різних видів соціальних норм права, вміє	Всі завдання практичної роботи виконано, студент добре орієнтується

		ознаки норм права та плутається у поясненнях, до якого виду норм належать запропоновані ситуаційні завдання	аналізувати зміст основних ознак норм права, студент орієнтується в теоретичному матеріалі із невеликими неточностями	в теоретичному матеріалі
Практична робота 5. Правове регулювання	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-2 бал</i>	<i>2-4,5 балів</i>	<i>4,5-6 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Студент виконує завдання щодо стадій правового регулювання, проте не може виділити основні відмінності між автономним, гетерономним і децентралізованим правовим регулюванням, та плутається у поясненнях, до якого виду правового регулювання відносяться певні події. При цьому не досить чітко відповідає на питання щодо ознак і рис правового регулювання.	Студент виконує запропоновані завдання щодо різних стадій правового регулювання, вміє аналізувати відмінності між різними видами правового регулювання, студент орієнтується в теоретичному матеріалі із невеликими неточностями	Всі завдання практичної роботи виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Модульний контроль (письмова контрольна робота)	<i>0-1 бал</i>	<i>1-2 бали</i>	<i>2-3 бали</i>	<i>3-4 бали</i>
	Залежить від кількості та якості вірних відповідей на запитання	Залежить від кількості та якості вірних відповідей на запитання	Залежить від кількості та якості вірних відповідей на запитання	Залежить від кількості та якості вірних відповідей на запитання
Атестація (тест множинного вибору)	<i>0-3 балів</i>	<i>3-7 балів</i>	<i>7-13 балів</i>	<i>14-15 балів</i>
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Практична	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-0,8 бал</i>	<i>0,8-1,0 балів</i>	<i>1,0-1,5 бали</i>

робота 6. Право і Держава	Практична робота не виконана або виконана невірно	Виконані не всі завдання практичної роботи, не сформовано чітке уявлення про відмінність походження держави, не повна обізнаність щодо передумов походження держави, студент не володіє методами здійснення функцій держави, плується у відмінностях форм державного правління, форм державного режиму та територіального устрою, не розуміється на ознаках політичного режиму.	Завдання виконані з незначними помилками, студент сформував чітке уявлення про відмінність походження держави, обізнаний щодо передумов походження держави, володіє методами здійснення функцій держави, не плується у відмінностях форм державного правління, форм державного режиму та територіального устрою, проте є похибки щодо вирішення практичних завдань на ознаки політичного режиму.	Всі завдання практичної роботи виконано, студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 7. Норми права	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-0,8 бал</i>	<i>0,8-1,0 балів</i>	<i>1,0-1,5 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Виконані не всі завдання практичної роботи, не сформовано чітке уявлення про відмінність гіпотези, диспозиції та санкції, невміння відрізнити імперативні та диспозитивні норми права, та недостатні	Завдання виконані з незначними помилками, студент сформував чітке уявлення про відмінність гіпотези, диспозиції та санкції, гарно відрізняє імперативні та диспозитивні норми права, та	Всі завдання практичної роботи виконано, студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі

		знання студента щодо теоретичного матеріалу стосовно різних норм права, необізнаність яких призводять до невпевненості та невміння студента тлумачити статті нормативно-правових актів	має знання щодо теоретичного матеріалу стосовно різних норм права, проте у окремих ситуаційних завданнях присутня нечіткість формулювання висловлених думок студента, що може впливати на неточне тлумачення статей нормативно-правових актів	
Практична робота 8. Система права	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-0,8 бал</i>	<i>0,8-1,0 балів</i>	<i>1,0-1,5 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Виконані не всі завдання практичної роботи, не сформовано чітке уявлення про систему права, її основні риси та елементи, студент не орієнтується, до якої галузі права належать юридичні норми, запропоновані в конкретному кейсі, студент не достатньо володіє інформацією, щоб порівнювати публічне та приватне право за різними критеріями	Завдання виконані з незначними помилками, студент сформував чітке уявлення про систему права, її основні риси та елементи, орієнтується, до якої галузі права належать юридичні норми, запропоновані в конкретному кейсі, достатньо володіє інформацією, щоб порівнювати публічне та приватне право за різними критеріями, однак при виконанні завдань мають місце незначні похибки.	Всі завдання практичної роботи виконано, студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі

Практична робота 9. Джерела права	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-0,8 бал</i>	<i>0,8-1,0 балів</i>	<i>1,0-1,5 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Виконані не всі завдання практичної роботи, у студента неповне розуміння різниці між основними джерелами права, він не до кінця розуміє основні відмінності між законами і правовою доктриною, проте гарно відрізняє міжнародно-правові акти, кодекси, закони, підзаконні акти. Студент плутається у відмінностях правового звичаю від судового прецеденту, не розуміє, що таке судова практика і не вміє нею користуватися у запропонованих кейсах.	Завдання виконані з незначними помилками, студент розуміє різниці між основними джерелами права, розуміє основні відмінності між законами і правовою доктриною, гарно відрізняє міжнародно-правові акти, кодекси, закони, підзаконні акти. Однак студент плутається у відмінностях судового прецеденту та судової практики та інколи невпевнено нею користується у запропонованих кейсах.	Всі завдання практичної роботи виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 10. Система нормативно-правових актів	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-0,8 бал</i>	<i>0,8-1,0 балів</i>	<i>1,0-1,5 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Виконані не всі завдання практичної роботи, визначено не всі відмінності між конституційним і та звичайними законами, студент плутається у класифікації вертикальної та	Завдання виконані з незначними помилками, студент визначає основні відмінності між конституційним і та звичайними законами, проте є неточності при класифікації вертикальної та	Всі завдання практичної роботи виконано, студент відмінно орієнтується в теоретичному та практичному матеріалі

		горизонтальної структурах систем нормативно-правових актів.	горизонтальної структурах систем нормативно-правових актів.	
Практична робота 11. Правотворення і правотворчість (нормотворчість)	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-0,8 бал</i>	<i>0,8-1,0 балів</i>	<i>1,0-1,5 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Завдання виконані із недоліками. Проаналізовані не повністю відмінності між правотворчою та нормотворчою діяльністю, студент плутється у стадіях законодавчого процесу, студент плутається, коли відбувається санкціонування закону главою держави (Президентом) в установлені Конституцією строки.	Робота виконана вірно, студент орієнтується в теоретичному матеріалі між правотворчою та нормотворчою діяльністю, не плутється у стадіях законодавчого процесу, інколи помиляється у складних кейсах, коли відбувається санкціонування закону главою держави в установлені Конституцією строки.	Всі завдання практичної роботи виконано, студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі
Модульний контроль (тест множинного вибору)	<i>0-0,3 бали</i>	<i>0,3-0,5 бали</i>	<i>0,5-0,8 бали</i>	<i>0,8-1 балів</i>
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Індивідуальне завдання	<i>0-3 балів</i>	<i>3-7 балів</i>	<i>7-13 балів</i>	<i>13-15 балів</i>
	У завданні відсутня відповідність між логікою, структурою роботи та темою, метою, планом та завданням, обсяг використаної інформації незадовільний, не	У завданні наявна відповідність між логікою, структурою роботи та темою, метою, планом та завданням, обсяг використаної інформації недостатній, використаний не весь методичний апарат, відсутні	У завданні є відповідність між логікою, структурою роботи та темою, метою, планом та завданням, обсяг використаної інформації достатній, використаний методичний апарат, проте відсутні	У завданні наявна відповідність між логікою, структурою роботи та темою, метою, планом та завданням, обсяг використаної інформації значний, максимально

	використаний методичний апарат, відсутні особисті підходи до виконання завдань.	особисті підходи до виконання завдань. Відсутня глибина та розуміння проблеми, не проявляється здатність студента критично мислити. Не пояснені результати отриманих висновків.	особисті підходи до виконання завдань. Простежується глибина та розуміння проблеми, проявляється здатність студента критично мислити. Пояснені не всі результати отриманих висновків.	використаний методичний апарат, наявні особисті підходи до виконання завдань. В роботі наявна глибина та розуміння проблеми, проявляється здатність студента критично мислити. Пояснені всі результати отриманих висновків.
Іспит	<i>0-5 балів</i>	<i>5-15 балів</i>	<i>15-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, аналітичне завдання не виконано	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, аналітичне завдання виконано з помилками	Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, аналітичне завдання виконано з незначними зауваженнями	Студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі, аналітичне завдання виконано
Весняний семестр				
Практична робота 12. Правовідносини	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-1 бал</i>	<i>1-2,5 балів</i>	<i>2,5-4 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Завдання виконані із недоліками. Проаналізовані не всі основні риси правовідносин, студент плутається у визначеннях видів юридичних осіб, не дуже впевнено відповідає на питання щодо структури правосуб'єктності, розуміє	Робота виконана вірно, студент орієнтується в теоретичному матеріалі щодо рис правовідносин, не плутається у визначеннях видів юридичних осіб, впевнено відповідає на питання щодо структури правосуб'єктності, розуміє юридичного	Всі завдання практичної роботи виконано, студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі

		поняття юридичного факту, але не може надати класифікацію юридичних фактів у відповідності до запропонованого ситуаційного завдання.	факту, але інколи помиляється у класифікації юридичних фактів у відповідності до запропонованого ситуаційного завдання.	
Практична робота 13. Реалізація і застосування норм права	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-1 бал</i>	<i>1-2,5 балів</i>	<i>2,5-4 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Завдання виконані із недоліками. Наведено типи реалізації норм права, але студент плутається з даного питання при наведенні конкретних прикладів, студент невпевнено відповідає на питання щодо випадків, коли застосування норм права є необхідним, сумнівається при визначенні етапів правозастосовної діяльності, наводить класифікацію актів застосування норм права, але не може навести приклади до конкретної ознаки, сумнівається при наданні відповідей стосовно юридичної колізії	Робота виконана вірно, студент орієнтується в теоретичному матеріалі щодо типів реалізації норм права, не плутається з даного питання при наведенні конкретних прикладів, впевнено відповідає на питання щодо випадків, коли застосування норм права є необхідним, сумнівається при визначенні етапів правозастосовної діяльності, наводить класифікацію актів застосування норм права, інколи помиляється при наведенні прикладів до конкретної ознаки, володіє матеріалом стосовно юридичної колізії	Всі завдання практичної роботи виконано, студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі

Практична робота 14. Юридично значуща поведінка. Правопорушення	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-1 бал</i>	<i>1-2,5 балів</i>	<i>2,5-4 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Завдання виконані із недоліками. Проаналізовані не всі відмінності проступку від злочину, студент не може навести конкретні приклади конституційних, дисциплінарних, адміністративних, цивільних проступків, плутається у формах вини, орієнтується у теоретичному питанні щодо складу правопорушення, але не може його виявити на конкретному ситуаційному завданні.	Робота виконана вірно, студент орієнтується в теоретичному матеріалі щодо відмінностей проступку від злочину, може навести конкретні приклади конституційних, дисциплінарних, адміністративних, цивільних проступків, інколи плутається у формах вини, орієнтується у теоретичному питанні щодо складу правопорушення, може його виявити на конкретному ситуаційному завданні. Невпевнено відповідає на питання, чому мають місце правопорушення в сучасному суспільстві	Всі завдання практичної роботи виконано, студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 15. Юридична відповідальність	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-1 бал</i>	<i>1-2,5 балів</i>	<i>2,5-4 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Завдання виконані із недоліками. Проаналізовані не всі види соціальної відповідальності, студент не орієнтується, які є складові моральної відповідальності, замислюється при відповіді на	Робота виконана вірно, студент орієнтується в теоретичному матеріалі щодо відмінностей між фактичною та процесуальною підставами юридичної відповідальності, знає всі види соціальної	Всі завдання практичної роботи виконано, студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі

		питання, які складові є підставою юридичної відповідальності, не може надати пояснення, що є відмінністю між фактичною та процесуальною підставами юридичної відповідальності	відповідальності, інколи замислюється над питанням, що є складовими моральної відповідальності, проте відповідає на питання, які складові є підставою юридичної відповідальності	
Модульний контроль (письмова контрольна робота)	<i>0-1 бал</i>	<i>1-2 бали</i>	<i>2-3 бали</i>	<i>3-4 бали</i>
	Залежить від кількості та якості вірних відповідей на запитання	Залежить від кількості та якості вірних відповідей на запитання	Залежить від кількості та якості вірних відповідей на запитання	Залежить від кількості та якості вірних відповідей на запитання
Атестація (тест множинного вибору)	<i>0-3 балів</i>	<i>3-7 балів</i>	<i>7-13 балів</i>	<i>14-15 балів</i>
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Практична робота 16. Юридична мова. Юридична техніка нормотворчості	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-1 бал</i>	<i>1-2 балів</i>	<i>2-3 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Завдання виконані із недоліками. Проаналізовані не всі види ознак юридичної техніки, їх елементи, студент не може відповісти на запитання, які із запропонованих положень не відносяться до правил юридичної техніки на прикладі ситуаційного завдання.	Робота виконана вірно, студент орієнтується в теоретичному матеріалі щодо ознак юридичної техніки, їх елементів, може відповісти на запитання, які із запропонованих положень не відносяться до правил юридичної техніки на конкретному кейсі	Всі завдання практичної роботи виконано, студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 17. Теорія юридичної аргументації	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-1 бал</i>	<i>1-2,5 балів</i>	<i>2,5-4 бали</i>
	Практична робота не виконана або	Завдання виконані із недоліками.	Робота виконана вірно, студент орієнтується в	Всі завдання практичної роботи

	виконана невірно	Проаналізовані та наведені всі теорії юридичної аргументації, проте студент не може застосувати конкретну теорію на певному ситуаційному завданні чи промові, студент плутається у поняттях, що таке доказ, аргументація, риторика	теоретичному матеріалі щодо теорій юридичної аргументації, інколи вагається при застосуванні конкретних теорій у певному кейсі чи промові, орієнтується гарно у поняттях: доказ, аргументація, риторика	виконано, студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 18. Сім'ї національних правових систем. Місце правової системи України серед них	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-1 бал</i>	<i>1-2 балів</i>	<i>2-3 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Завдання виконані із недоліками. Проаналізовані й не весь перелік запропонованого матеріалу щодо сімей національних правових систем сучасності, студент не може виділити основні відмінності, наприклад, між романо-германською та англо-американською правовою сім'єю.	Робота виконана вірно, студент орієнтується в теоретичному матеріалі щодо переліку запропонованого матеріалу стосовно сімей національних правових систем сучасності, студент може виділити основні відмінності кожної із правових сімей, однак, інколи вагається при порівнянні, наприклад, між романо-германською та англо-американською правовою сім'єю.	Всі завдання практичної роботи виконано, студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 19. Національна і міжнародна правові системи та їх співвідношення	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-1 бал</i>	<i>1-1,5 балів</i>	<i>1,5-2 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана	Завдання виконані із недоліками. Проаналізовані	Робота виконана вірно, студент орієнтується в	Всі завдання практичної роботи виконано,

	невірно	й не весь перелік відмінностей принципу пріоритетності права ЄС від принципу прямої дії ЄС, студент не може відповісти на питання, яким чином практика Європейського Суду з прав людини впливає та повинна впливати на рішення національних судів, зокрема й в Україні.	теоретичному матеріалі щодо переліку відмінностей принципу пріоритетності права ЄС від принципу прямої дії ЄС, студент не завжди може чітко відповісти на питання, яким чином практика Європейського Суду з прав людини впливає та повинна впливати на рішення національних судів, зокрема й в Україні.	студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 20. Верховенство права	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-1 бал</i>	<i>1-1,5 балів</i>	<i>1,5-2 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Завдання виконані із недоліками. Проаналізовані основні підходи щодо визначення верховенства права у країні, студент має поверхневі знання щодо верховенства права як такого, що існує у правовій державі. Але дуже складно студенту дається процес міркування, наприклад, студент не може дати відповіді на запитання, як	Робота виконана вірно, студент орієнтується в теоретичному матеріалі щодо верховенства права у країні, має ґрунтовні знання щодо верховенства права як такого, що існує у правовій державі. Але інколи вагається під час висловлення власної думки, наприклад, студент не може дати ґрунтовної відповіді на запитання, як зробити аналітичну доповідь щодо	Всі завдання практичної роботи виконано, студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі

		зробити аналітичну доповідь щодо того, чи можуть правові позиції Верховного Суду України вважатися актами правотворчості.	того, чи можуть правові позиції Верховного Суду України вважатися актами правотворчості	
Практична робота 21. Верховенство права, права і соціальна держава: співвідношення	<i>0-0,5 балів</i>	<i>0,5-1 бал</i>	<i>1-1,5 балів</i>	<i>1,5-2 бали</i>
	Практична робота не виконана або виконана невірно	Завдання виконані із недоліками. Проаналізовані основні підходи щодо визначення верховенства права у країні, студент має поверхневі знання щодо правової і соціальної держави. Але дуже складно студенту дається процес міркування, наприклад, студент не може написати есе, в якому необхідно визначити ключових «стейкхолдерів» та проаналізувати їх роль у впровадженні верховенства права в Україні.	Робота виконана вірно, студент орієнтується в теоретичному матеріалі щодо верховенства права у країні, має ґрунтовні знання щодо правової і соціальної держави. Але студенту не завжди легко дається процес міркування, наприклад, студент не зовсім коректно пише есе, в якому необхідно визначити ключових «стейкхолдерів» та проаналізувати їх роль у впровадженні верховенства права в Україні.	Всі завдання практичної роботи виконано, студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі
Модульний контроль (тест множинного вибору)	<i>0-1,5 бали</i>	<i>1,5-2 бали</i>	<i>2,5-3 бали</i>	<i>3-4 бали</i>
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Індивідуальне завдання	<i>0-3 балів</i>	<i>3-7 балів</i>	<i>7-13 балів</i>	<i>13-15 балів</i>
	У завданні	У завданні	У завданні	У завданні

	відсутня відповідність між логікою, структурою роботи та темою, метою, планом та завданням, обсяг використаної інформації незадовільний, не використаний методичний апарат, відсутній особисті підходи до виконання завдань.	наявна відповідність між логікою, структурою роботи та темою, метою, планом та завданням, обсяг використаної інформації недостатній, використаний не весь методичний апарат, відсутній особисті підходи до виконання завдань. Відсутня глибина та розуміння проблеми, не проявляється здатність студента критично мислити. Пояснені результати отриманих висновків.	відповідність між логікою, структурою роботи та темою, метою, планом та завданням, обсяг використаної інформації достатній, використаний методичний апарат, проте відсутній особисті підходи до виконання завдань. Простежується глибина та розуміння проблеми, проявляється здатність студента критично мислити. Пояснені не всі результати отриманих висновків.	наявна відповідність між логікою, структурою роботи та темою, метою, планом та завданням, обсяг використаної інформації значний, максимально використаний методичний апарат, наявні особисті підходи до виконання завдань. В роботі наявна глибина та розуміння проблеми, проявляється здатність студента критично мислити. Пояснені всі результати отриманих висновків.
Іспит	<i>0-5 балів</i>	<i>5-15 балів</i>	<i>15-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, аналітичне завдання не виконано	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, аналітичне завдання виконано з помилками	Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, аналітичне завдання виконано з незначними зауваженнями	Студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі, аналітичне завдання виконано

5.3. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування після вивчення кожної теми	Після завершення вивчення теми
2	Проходження тестування з атестації та модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіку навчального процесу

3	Проходження тестування після закінчення вивчення кожної теми для самостійного контролю знань та підготовки до складання заліку (іспиту)	Регулюється студентом самостійно
4	Захист практичних робіт	Через тиждень після їх здачі
5	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами протягом занять	Протягом всього семестру

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела:

- 6.1.1. Adler John. Constitutional and Administrative Law. Great Britain: Palgrave Macmillan, law masters. 7th edition, 2009. 480 p.
- 6.1.2. Arajärvi Noora. The Rule of Law in the 2030 Agenda. *Hague Journal on the Rule Law*. April, 2018. № 10(1). P. 187-217. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s40803-017-0068-8> (Last accessed: 03.08.2021).
- 6.1.3. Burgess Paul. The Rule of Lore in the Rule of Law: Putting the Problem of the Rule of Law in Context. *Hague Journal on the Rule Law*. June 4, 2019. URL: <https://doi.org/10.1007/s40803-019-00096-0> (Last accessed: 29.07.2021).
- 6.1.4. Ciongaru E. The Concept of Freedom and the Concept of Power in the Rule of Law. *Multidimensional Education & Professional Development. Ethical Values*. 2016. № 1. P. 87-90.
- 6.1.5. Csaba Varga. Theory of Law. Norm, Logic, System, Doctrine & Technique in Legal Processes, with Appendix on European Law. Szent István Társulat, Az Apostoli Szentszék Könyvkiadója. Budapest, 2012. 376 p.
- 6.1.6. Czarnota A. Rule of Law as an Outcome of Crisis. *Hague J Rule Law*. 2016. № 8. P. 311-321.
- 6.1.7. Graig Paul, Grainne de Burca. EU LAW Text, Cases and Materials. Oxford University Press. Fifth Edition, 2011. 1155 p.
- 6.1.8. Grossi Paolo. A History of European Law. Translated by Laurence Hooper. A John Wiley & Sons, Ltd. Publication, 2010. 220 p.
- 6.1.9. Haggard S. The Rule of Law in Post-Conflict Settings: The Empirical Record. *International Studies Quarterly*. 2014. № 58. P. 405-417.
- 6.1.10. International Law. Student's Library. Progress Publishers, 1990. 280 p.
- 6.1.11. Koziubra M. I. The General Theory of Law: Textbook. Kiev: BAITE, 2015. 392 p.
- 6.1.12. Rabinovych P. M. Foundations of the General Theory of State and Law. Kiev: Atika, 2001. 78 p.
- 6.1.13. Rabinovych P. M. The Foundations of the General Theory of Law and State. Borodianka, 1993. 172 p.
- 6.1.14. Sellers M. What Is the Rule of Law and Why Is It So Important? The Legal Doctrines of the Rule of Law and the Legal State. 2014. № 38. P. 3-13.
- 6.1.15. Sitek B. Human Rights, Spiritual Values and Global Economy: scientific publication / ed. B. Sitek [et al.]. Ecko House publishing, 2011.
- 6.1.16. Skakun O. F. Theory of State and Law (Encyclopedic Course): Textbook. Kharkiv: Espada, 2006. 776 p.
- 6.1.17. Skakun O. F. Theory of State and Law. Kharkiv: Legas, 2000. 354 p.
- 6.1.18. Sukhonos V. V. Theory of State and Law: Textbook. Sumy: Publishing and Trading House "University Book", 2005. 536 p.
- 6.1.19. Tsvik M. V., Petryshyn O. V. General Theory of State and Law: Textbook. Yaroslav the Wise National Law Academy of Ukraine, Kharkiv: Pravo, 2009. 584 p.
- 6.1.20. Universal Declaration of Human Rights. *United Nations*. 10 December, 1948. URL: <http://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/> (Last accessed: 15.02.2021).
- 6.1.21. Головатий С. Про людські права: лекції. Київ: Дух і літера, 2016. 760 с.
- 6.1.22. Горобець К. Навчальна програма курсу «Питання верховенства права». USAID, 2019. 39 с. URL : http://law.ucu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Navchalna-programa-kursu_Pytannya-verhovenstva-prava.pdf (дата звернення: 03.09.2021)
- 6.1.23. Зуєвич Л., Вітюк Р. Представництво в судах. Огляд практики Верховного Суду. Схеми, кейси та практичні поради. Київ: АртЕК, 2019. 200 с.
- 6.1.24. Кикоть Г. Проблема класифікації юридичних фактів у сучасній теорії права України. *Право України*. 2003. № 7. С. 24–29.
- 6.1.25. Козюбра М. І. Загальна теорія права: Підручник. Київ: Ваїте, 2015. 392 с.
- 6.1.26. Колодій А. М., Олійник А. Ю. Права людини і громадянина: Навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 125 с.

- 6.1.27. Кононенко О. Правосвідомість судді і перспективи впровадження міжнародних норм у сфері прав людини в практику судового захисту. *Там само*. 2001. № 2. С. 17–21.
- 6.1.28. Корчемна Л. Українське право і романо-германська традиції. *Там само*. 2004. № 5. С. 19–22.
- 6.1.29. Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права: підручник, практикум, тести. НУ Одеська юридична академія; Одеський ДУВС. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 584 с.
- 6.1.30. Лисенков С. Л., Копейчикова В. В. Теорія держави і права: Навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 368 с.
- 6.1.31. Лук'янов Д. В., Погребняк С. П., Смородинський В. С. Загальна теорія права: посіб. для підгот. до іспитів за новою програмою / за заг. ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2019. 172 с.
- 6.1.32. Петришин О. В., Зінченко О. В. Правова карта сучасного світу: навчальний посібник для студентів-магістрів юридичних ВНЗ і факультетів. НЮУ ім Я. Мудрого. Харків: Право, 2018. 508 с.
- 6.1.33. Загальна теорія права: підручник / О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.; за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2020. 568 с.
- 6.1.34. Сердюк О. В., Яковюк І. Я. Теорія та практика застосування конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: компендіум. НЮУ ім Я. Мудрого. Харків: Право, 2017. 374 с.
- 6.1.35. Сердюк О. В., Щокін Ю. В., Яковюк І. Я. Теорія та практика застосування конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: компендіум. 2-ге вид., допов. Харків: Право, 2019. 404 с.
- 6.1.36. Соколов Е., Роснер С., Мельник Р. Німецька методика права: навчальний посібник. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 136 с.
- 6.1.37. Харт Х. Л. Концепція права: пер. з англ. Київ: Сфера, 1998. 231 с. URL: <https://studfile.net/preview/5536303/> (дата звернення: 04.03.2021)
- 6.1.38. Харт Х. Л. Поняття права: пер. с англ.; под общ. ред. Е. В. Афонасіна и С. В. Моисеева. СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2007. 302 с. URL: <https://studfile.net/preview/5536292/> (дата звернення: 03.03.2021)
- 6.1.39. Хрестоматія з філософії права / укл. О. М. Кривуля: Харків, 2006. URL: <https://studfile.net/preview/5535995/page:60/> (дата звернення: 02.02.2021)
- 6.1.40. Chernadchuk, T., Yasynok, D., Gordieiev, V., Klietsova, N., & Voiko, V. (2022) The European court of human rights, its judicial lawmaking and its impact on the case law of national courts. *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*, 12(1), XXVII, 176-180 (Web of Science) URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/23710/>
- 6.1.41. Клецова Н. В. Застосування комунікативних здібностей в управлінні людськими ресурсами при вирішенні трудових спорів: порівняльний економіко-правовий аналіз міжнародного та вітчизняного досвіду в умовах діджиталізації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 1. С. 320–324. URL: [80.pdf \(lsej.org.ua\)](https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-1/80) DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-1/80>
- 6.1.42. Волченко Н. В., Клецова Н. В. Історико-правовий аналіз міжнародного захисту свободи слова у період збройних конфліктів та його значення для розвитку міжнародних відносин. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 312–315. URL: http://www.lsej.org.ua/1_2021/79.pdf DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-1/77>
- 6.1.43. Ahmadov V., Klietsova N., Bieliakov K., Klochko A., Kravtsova T. Legal Issues of Information Security of Public Authorities in Ukraine and the European Union: Experience and Realities. *Journal of Interdisciplinary Research*. 2021. № 11/02-XXI. P. 12–17. URL: [AD ALTA: Journal Of Interdisciplinary Research \(11/02-XXI.\) \(magnanimitas.cz\)](https://www.magnanimitas.cz/AD-ALTA-Journal-Of-Interdisciplinary-Research-11-02-XXI/)
- 6.1.44. Петрова Н. О., Клецова Н. В. Наукове дослідження делегованого законодавства в правових системах: порівняльна характеристика. *Актуальні питання юриспруденції: теоретичний та практичний виміри: матеріали Третьої Міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 23 квітня 2020 року)*. Суми, 2020. С. 147–150. URL: <https://ur.snau.edu.ua/wp->

<content/uploads/2021/01/%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-2020.pdf>

6.1.45. Петрова Н. О., Клецова Н. В., Калюжна С. В. Наукове дослідження порівняльної теоретико-правової характеристики судового прецеденту й судової практики у правових системах та історичні передумови виникнення. *Порівняльно-аналітичне право*. № 2. 2020. С. 25–28. URL: PAP_2_2020-1.pdf (pap-journal.in.ua)

6.1.46. Клецова Н. В., Шишлевська П. Р. Порівняння міжнародного досвіду впливу оприлюднення інформації щодо пандемії COVID-19 на основоположні права людини. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. № 1. С. 218–222. URL: http://pjuv.nuoua.od.ua/v1_2020/47.pdf DOI [https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i1\(30\).549](https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i1(30).549)

6.1.47. Клецова Н. В., Волченко Н. В., Кравченко Д. В. Застосування методу порівняльного аналізу історично сформованої національної та європейської судових практик із захисту прав людини щодо використання мови жестів у судових засіданнях. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 2. С. 456–459. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2020/120.pdf DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-2/118>

6.2. Методичне забезпечення:

6.2.1. Zapara S., Klietsova N. Lecture Notes of “General Theory of Law” Courses, for the 1st year Students Full-time and Distance Learning, Specialty 293 “International Law”, Educational Degree: Bachelor. Sumy, 2020. 267 p.

6.2.2. Klietsova N. V., Zapara S. I. General Theory of Law. Methodological guidelines for practical classes of “General Theory of Law” courses, for the 1st year (Autumn/Spring) students full-time and distance learning, specialty 293 “International Law”, educational degree: bachelor. Sumy, 2020. 120 p.

6.2.3. Klietsova N. V., Zapara S. I. General Theory of Law. Methodological guidelines for independent study of “General Theory of Law” courses, for the 1st year (Autumn/Spring) students full-time and distance learning, specialty 293 “International Law”, educational degree: bachelor. Sumy, 2020. 31 p.

6.2.4. Klietsova N.V., Zapara S. I., Kurylo O. M. General Theory of Law. Guidelines for the Preparation of a Modular Term Paper on Subject “General Theory of Law”, for the 1st year Students Full-time and Distance Learning, Specialty 293 “International Law”, Educational Degree: Bachelor. Sumy, 2020. 22 p.

6.2.5. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Загальна теорія права», на платформі Moodle, СНАУ. 2020. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3737>

6.2.6. Bondar N. A. State and Law Theory: Practicum for the 1st year students of specialty 081 "Law" full-time study. Sumy, 2016. 56 p.

6.3. Інші джерела (Нормативно-правові акти):

6.3.1. Constitution of Ukraine, 28.06.1996, № 254к/96–ВР. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

6.3.2. About Scientific and Scientific and Technical Activities: Law of Ukraine “About Scientific and Scientific and Technical Activities” of November 26, 2015 No 848-VIII (current state on 06.12.2016). URL: <http://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=82340>.

6.3.3. About the Higher Education: Law of Ukraine “About the Higher Education” of July 1, 2014 No 1556-VII (current state on 16.05.2017). URL: <http://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=72719>.

6.3.4. About Higher Education (Law In Ukrainian) / Про вищу освіту: Закон України “Про вищу освіту” від 01.07.2014 р. № 1556-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 37-38. – С. 2004 зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

6.4. Додаткові джерела:

6.4.1. Dyson Matthew. Comparing Tort and Crime Learning from across and within Legal Systems. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2015. 558 p.

- 6.4.2. European Commission for Democracy Through Law (Venice Commission). Report on the Rule of Law Adopted by the Venice Commission at its 86th plenary session (Venice, 25–26 March 2011), CDL-AD(2011)003rev (article 41). URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2011\)003rev-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2011)003rev-e)
- 6.4.3. Feteris, Eveline T. Fundamentals of Legal Argumentation. A Survey of Theories on the Justification of Judicial Decisions. Springer-Science+Business Media, B.V, 2017. Vol. 1. URL: <https://link.springer.com/content/pdf/bfm%3A978-94-015-9219-2%2F1.pdf> (Last accessed: 30.03.2021)
- 6.4.4. Gjuzi Jola. The Legal Status of Stabilization Clauses Under International Law: The Current Practice. *Stabilization Clauses in International Investment Law*. December 5, 2018. P. 295-378. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-97232-9_6 (Last accessed: 10.04.2021).
- 6.4.5. Hage Jaap. Sources of Law. *Introduction to Law*. July 19, 2018. P. 23-36. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-06910-4_2 (Last accessed: 03.06.2019).
- 6.4.6. Jernej Letnar Čerņič. Impact of the European Court of Human Rights on the Rule of Law in Central and Eastern Europe. *Hague Journal on the Rule Law*. April, 2018. № 10(1). P. 111-137. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s40803-018-0074-5> (Last accessed: 23.06.2021).
- 6.4.7. Kelsen Hans. General Theory of Law and State. Lawbook Exchange Ltd; 1st Edition. 2007. 516 p. URL: https://books.google.com.ua/books?id=D1ERgDXEbkcC&pg=PR19&hl=uk&source=gbs_selected_pages&cad=3#v=onepage&q&f=false
- 6.4.8. Mai Thi Nu, Nguyen Hoang Phuong, Hoang Tien Dung. STRESSDIAG: A Fuzzy Expert System for Diagnosis of Stress Types Including Positive and Negative Rules. *International Fuzzy Systems Association World Congress: Fuzzy Techniques: Theory and Applications*. Proceedings of the 2019 Joint World Congress of the International Fuzzy Systems Association and the Annual Conference of the North American Fuzzy Information Processing Society IFSA/NAFIPS'2019 (Lafayette, Louisiana, USA, June 18–21, 2019). Louisiana, 2019. P. 371-381. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-21920-8_34 (Last accessed: 01.08.2021).
- 6.4.9. Nartey Emmanuel K. Accountability Criteria and Remedies under Tort Law for Victims of Human Rights Abuses: A Dissertation for the Degree of Doctor of Philosophy: Submitted to the Department of Business and Law and the Committee on Graduate Studies. University of East London, 2018. 736 p. URL: <https://repository.uel.ac.uk/download/c897fef4c3d55353c06d5e35e35e3aa1df576eb295987a77dd29d41/5402585/Accountability%20Criteria%20and%20Remedies%20under%20Tort%20Law%20for%20Victims%20of%20Human%20Rights%20Abuses.pdf>
- 6.4.10. Silva Marta Santos. Could Portuguese Courts Use the DCFR over National Sources of Law? *The Draft Common Frame of Reference as a "Toolbox" for Domestic Courts*. July 4, 2017. P. 229-231. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-52923-3_9 (Last accessed: 03.08.2021).
- 6.4.11. Susanne M. Bruyere. *Employment and disability: issues, innovations, and opportunities*. Champaign. 2019. 340 p.
- 6.4.12. Гета Д. С. Сучасні проблеми становлення правової держави. *Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 19-20 лютого 2016 р.* Ужгород: Ужгородський національний університет, 2016. С. 12-17.
- 6.4.13. Головатий С. Концептуальні витoki ідеї «верховенства права» у філософській спадщині античних мислителів. *Українське право*. 2003. № 1. С. 17–47.
- 6.4.14. Кабиш О. О. Українська мова в судово-процесуальній сфері: навч.-практ. посіб. Київ: Алерта, 2019. 110 с. URL: http://www.nsj.gov.ua/files/1554109200Kabysh_Ukr_mova_dlya_suddiv_with_cover.pdf (дата звернення: 10.04.2021)
- 6.4.15. Каткова Т. Г. Теорія держави і права: навчальний посібник у визначеннях і таблицях. Харків: Право, 2014. 96 с.

- 6.4.16. Козюбра М. Євразійська або слов'янська правова сім'я: реальність чи міф. *Українське право*. 2003. № 1. С. 7–16.
- 6.4.17. Кондратьєв Р., Гернего О. Принципи права та їх роль у регулюванні суспільних відносин. *Право України*. 2000. № 16. С. 12–15.
- 6.4.18. Костенко О. Наукове (доктринальне) тлумачення законів та його роль у здійсненні правосуддя. *Там само*. 2000. № 6. С. 24–25.
- 6.4.19. Лаврів З. М. Прецедент у Європейському та вітчизняному праві. *Вісник господарського судочинства*. 2004. № 2. С. 257–262.
- 6.4.20. Мацькевич М. М. Генеза прав людини: правовий та філософський аспекти. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична*. 2014. Вип. 4. С. 54–66.
- 6.4.21. Мельник Р. С., Мосьондз С. О. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер; Буква Закону, 2019. 344 с.
- 6.4.22. Онуфрієнко О. Правові засоби як основна категорія теорії права. *Українське право*. 2003. № 1. С. 90–99.
- 6.4.23. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: підручник. Харківський національний університет внутрішніх справ. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: Правова єдність, 2011. 520 с.
- 6.4.24. Соломін О. А. Концепція правової держави: сучасний контекст. *Наукові записки НаУКМА. Політичні науки*. 2012. Т. 134. С. 3–6.
- 6.4.25. Сухонос В. В. Теорія держави і права: Навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. 536 с.
- 6.4.26. Тацій В. Я., Гетьман А. П., Данильян О. Г. Правове виховання в сучасній Україні: монографія. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2013. 440 с.
- 6.4.27. Тацій В. Я., Петришин О. В., Барабаш Ю. Г., Борисович В. І. Вибрані статті, виступи, інтерв'ю (2009-2014). Харків: Право, 2015. 648 с.
- 6.4.28. Турчин Я. Б., Демчишак Р. Б., Плазова Т. І. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 140 с.
- 6.4.29. Фулей Т. Загальнолюдські (загальноцивілізаційні) принципи права: деякі теоретичні аспекти. *Право України*. 2003. № 7. С. 24–29.
- 6.4.30. Цвік М. В., Петришин О. В. Загальна теорія держави і права: підручник. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2009. 584 с.
- 6.4.31. Юркевич О. М., Павленко Ж. О. Підготовка до складання ТЗНПК в завданнях та рішеннях: логічний підхід: Навчальний посібник. Харків: «Констраст», 2019. 260 с.

6.5. Інформаційні ресурси:

- 6.5.1. База Даних SCOPUS. URL: <http://www.scopus.com>.
- 6.5.2. Веб-сайт “Академічна книгарня@онлайн”. URL: <http://www.akbooks.com.ua/>.
- 6.5.3. Веб-сайт Бібліотеки Конгресу США. URL: <http://www.loc.gov/>
- 6.5.4. Веб-сайт Британської бібліотеки (The British Library). URL: www.bl.uk/.
- 6.5.5. Веб-сайт Державної наукової установи “Книжкової палати України імені Івана Федорова” (Київ). URL: <http://www.ukrbook.net/>.
- 6.5.6. Веб-сайт Національної бібліотеки Франції (Bibliothèque Nationale de France (BNF)). URL: www.bnf.fr/.
- 6.5.7. Веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України (Київ) [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nplu.org/>.
- 6.5.8. Вища атестаційна комісія України. URL: <http://vak.org.ua/>.
- 6.5.9. Законодавча база Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>.

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	так		Подана інформація про освітній компонент достатньо відображає його сутність
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають НРК	так		Досягнення заявлених у НРК результатів навчання є логічним процесом якісного засвоєння навчального матеріалу курсу
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	так		Обов'язкова дисципліна
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	так		Результати навчання за освітнім компонентом сприяють оцінці досягнутих знань студентами
Результати навчання стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	так		Результати навчання дозволяють розвивати компетентності студентів
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання	так		Навчальна активність цілком дозволяє студентам досягти заявлених результатів
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження	так		Дослідження є невід'ємною складовою освітнього компонента
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	так		Цілком відповідає
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	так		Методи оцінювання підготовлені якісно та сприяють оцінці результатів навчання
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	так		Навантаження студентів є прийнятним та дозволяє засвоїти навчальний матеріал
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання	так		Навчальні ресурси мають допоміжне значення поряд із лекційним матеріалом
Література є актуальною	так		Актуальна та сучасна

Рецензенти:

Член проектної групи ОП Міжнародне право

(назва)

Клюшова А.М.

(ПІБ)

(підпис)

Викладач кафедри Міжнародних відносин

(назва)

Валієв Н.В.

(посада, ПІБ)

(підпис)